

FILOLOGIA POLSKA IFP

ISSN 2450-3584

ROCZNIKI NAUKOWE **ALMANACH** **on-line**
(2) 2023
UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

MANUSCRIPTS – PREPRINTS – ARCHIVES
MATERIALS – SOURCES

Projekt, opracowanie, redakcja, korekta, skład i łamanie

MONIKA KACZOR, RADOŚLAW SZTYBER

ARCHIWUM NAUKOWE POLONISTYKI ZIELONOGÓRSKIEJ i PRACOWNIKÓW IFP (2023 ROK)

- (s. 2) [ed. 15.07.2023] XIII FORUM KULTURY SŁOWA (Zielona Góra)
II MAJÓWKA MEDIALNA (Zielona Góra) [ed. 17.05.2023] (s. 6)
- (s. 8) [ed. 31.05.2023] ZIEMIA LUBUSKA JAKO PRZEDMIOT BADAŃ. REKONESANS I ZARYS
NOWYCH PERSPEKTYW BADAWCZYCH (Lubuskie Towarzystwo Naukowe, Zielona Góra)
SZTUKA I UNIWERSUM PRZESTRZENI (symposium) [ed. 24.05.2023] (s. 14)
- WKRÓTCE SŁOWO – FORMA, TREŚĆ, UŻYCIE (z cyklu: JĘZYK – OBYCZAJ – WSPÓLNOTA)
WYSTĄPIENIA GOŚCINNE [ed. 15.09.2023] (s. 16)
- WKRÓTCE ZAKŁAD DZIENNIKARSTWA I NAUK O MEDIACH – WYKŁADY
ZAKŁAD JĘZYKOZNAWSTWA – WYKŁADY, ZADANIA [ed. 21.05.2023] (s. 19)
- (s. 20) [ed. 17.05.2023] ZAKŁAD LITERATUROZNAWSTWA – WYKŁADY
PRACE EKSPERCKIE [ed. 27.07.2023] (s. 21)
- (s. 23) [ed. 15.07.2023] AWANSE, GRANTY, NAGRODY, WYRÓŻNIENIA, ORGANIZACJE
MISCELLANEA [ed. 26.07.2023] (s. 25)

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI

ZIEMIA LUBUSKA JAKO PRZEDMIOT BADAŃ. REKONESANS I ZARYS NOWYCH PERSPEKTYW BADAWCZYCH*

W dniach 24-25 maja 2023 r. w Zielonej Górze odbyła się interdyscyplinarna konferencja naukowa pod hasłem „Ziemia Lubuska jako przedmiot badań. Rekonesans i zarys nowych perspektyw badawczych”. Konferencja zorganizowana została przez Lubuskie Towarzystwo Naukowe, Instytut Filologii Polskiej oraz Instytut Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego i była pierwszym spotkaniem z cyklu „Region w dialogu. Zintegrowane badania nad Ziemią Lubuską”. Patronat honorowy nad wydarzeniem, które wpisało się obchody osiemsetlecia powstania Zielonej Góry i siedemsetlecia uzyskania przez miasto praw miejskich, objęli JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego – prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski, Marszałek Województwa Lubuskiego – Elżbieta Anny Polak oraz Prezydent Miasta Zielona Góra – Janusz Kubicki. Obrady odbywały się w zielonogórskiej Bibliotece Uniwersyteckiej.

Celem konferencji było podjęcie zintegrowanych studiów regionalistycznych, prezentacja stanu badań nad Ziemią Lubuską w różnych dziedzinach naukowych i wskazanie nowych perspektyw, jak również zagadnień, skłaniających do dalszego zgłębiania regionalistycznej problematyki. Dwudniowe spotkanie obejmowało cztery sesje plenarne, dyskusję panelową, dwie promocje książek wraz z rozmową na ich temat oraz obrady w czterech sekcjach.

Pierwszego dnia prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak, pełniąca funkcję prezesa Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, powitała przybyłych gości, reprezentujących różnorodny ośrodek badawczy, kulturalny i przedstawiła ideę konferencji. Następnie oddała głos Dyrektor Departamentu Rozwoju i Innowacji Urzędu Marszałkowskiego – Magdalenie Balak-Hryńkiewicz, która odczytała list Marszałek Województwa Lubuskiego – Elżbiety Anny Polak – zawierający wyrazy uznania dla uczestników konferencji. Pani Marszałek podkreśliła też, że badania na temat regionu są niewątpliwym przejawem lokalnego patriotyzmu. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego – prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski, podzielił się też z uczestnikami obrad swoimi pozytywnymi odczuciami, dotyczącymi zagadnień poruszanych podczas spotkania, czym uwypuklił znaczenie promocji Ziemi Lubuskiej w przestrzeni naukowej.

Pierwszy blok tematyczny, prowadzony przez prof. dr hab. inż. Józefa Korbicza, zatytułowano „Dziedzictwo i tożsamość Ziemi Lubuskiej: podsumowania i rewizje”. W tej części obrad plenarnych referaty wygłosili: dr hab. Tomasz Nodzyński, prof. UZ, *Badania nad*

---

* Omówienie napisane pod kierunkiem prof. dr hab. Małgorzaty Mikołajczak.

lubuską tożsamością z perspektywy historyka; dr hab. Dariusz Rymar, prof. AJP, *Badania historyczne nad Ziemią Lubuską w latach 1945-1989 z perspektywy gorzowskiej*; prof. dr hab. Bohdan Halczak, *Pojęcie Ziemi Lubuskiej w ujęciu historycznym i politologicznym*; dr hab. Zbigniew Bujkiewicz, prof. ŁSW, *Historyk wobec zacierania śladów przeszłości – białe plamy w historii gospodarczej Ziemi Lubuskiej w czasach PRL*; dr hab. Arkadiusz Kalin, *Rewizje tożsamości historycznej regionu na przykładzie literatury o Ziemi Lubuskiej*; dr hab. Marcei Tureczek, prof. UZ, *O badaniach nad dziedzictwem kulturowym na Ziemi Lubuskiej z nieco innej perspektywy*. Przed zakończeniem pierwszej części spotkania przewidziano czas na dyskusję.

Kolejny segment obrad, będący kontynuacją podjętego wcześniej tematu, moderował prof. dr hab. inż. Andrzej Obuchowicz. Podczas tej części swoje referaty przedstawili: dr hab. Maria Zielińska, prof. UZ, *Ziemia Lubuska z perspektywy socjologicznej i transgranicznej*; dr Marta Bąkiewicz, *Ziemia Lubuska w polsko-niemieckim dialogu – rekonesans, szanse i wyzwania*; dr Magdalena Pokrzyńska, *Region lubuski w świetle badań etnograficznych*; ks. dr hab. Andrzej Draguła, prof. US, *Od Diecezji Lubuskiej do Ziemi Lubuskiej. Kościół i region w re-konstrukcji* oraz prof. dr hab. Bogumiła Burda, *Stan badań nad edukacją na Ziemi Lubuskiej w XIX i XX wieku. Perspektywy i rozwój*. Pierwszy blok dotyczył historii i tożsamości Ziemi Lubuskiej – ukazywał zarówno jej przeszłość, jak i bogatą, różnorodną kulturę. Poruszone w referatach zagadnienia stały się tematem ożywionych dyskusji, które dotyczyły nie tylko badań naukowych, ale również osobistych doświadczeń i wspomnień wyniesionych z domów rodzinnych.

Po przerwie obiadowej rozpoczęła się dyskusja panelowa zatytułowana „Ziemia Lubuska na tle Ziemi Zachodnich: nowe perspektywy badawcze”. Prowadziła ją prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak, a w debacie wzięli udział dr hab. Wojciech Browarny, prof. dr hab. Beata Halicka, prof. dr hab. Czesław Osękowski, prof. dr hab. Andrzej Sakson i prof. dr hab. Grażyna Szewczyk. Dyskutowano między innymi o tożsamości oraz pamięci kulturowej, mówiono o różnorodności każdego z obszarów Polski. Podkreślano również, że to właśnie regionalna specyfika skłania, by badać odrębność każdego regionu.

Ostatnim naukowym punktem pierwszego dnia konferencji była promocja tomu pt. *Region czy regiony? Ziemie Zachodnie i Północne 1945-1989*, ogłoszonego pod redakcją naukową Wojciecha Kucharskiego. Prowadził ją dr hab. Marcei Tureczek, prof. UZ i miała ona miejsce w Muzeum Ziemi Lubuskiej. Po nim nadeszła pora na uroczystą kolację w zielonogórskiej Palmiarni.

Pierwsza część drugiego dnia obrad konferencyjnych rozpoczęła się od referatów o tematyce medialnej i nosiła tytuł: „Region w mediach/media w regionie: prasa, radio i telewizja”. Panel prowadziła dr hab. Marzanna Uździcka, prof. UZ, a referaty wygłosili: dr hab. Radosław Domke, prof. UZ, *Historia wizualna Zielonej Góry spisana kamerą Sky Piastowskie*, dr hab. Magdalena Steciąg, prof. UZ, *Lubuskie radiomorfozy: rekonesans zmian na lokalnym rynku radiowym w ostatnim trzydziestoleciu*; dr Kaja Rostkowska-Biszczyńska, *Prasa Ziemi Lubuskiej – dorobek i perspektywy badań*; mgr Grzegorz Urbanek, *Prasa ziomkowska w badaniach regionalistycznych po 1990 roku na przykładzie czasopisma „Heimatgruss”*; dr Janusz Łastowiecki, *My mamy radio, wy macie telewizję. Telewizja zielonogórska w latach 1989-2019*. Były to zagadnienia niewątpliwie bliskie Lubuszanom, gdyż wiązały się z codziennym życiem mieszkańców

regionu. Po zakończeniu ostatniego referatu przyszedł czas na dyskusję, pytania, a także dzielenie się opinią na temat poszczególnych wystąpień. Na konferencji zjawiał się m.in. Grzegorz Lipiec – główny założyciel grupy *Sky Piastowskie*, głos zabrał też Jacek Katarzyński – współtwórca pierwszej telewizji na Ziemi Lubuskiej. Po przerwie rozpoczęły się obrady w dwóch sekcjach tematycznych: „Kultura regionu: od średniowiecza do współczesności” oraz „Społeczność regionu”. Pierwszą z nich prowadził prof. dr hab. Witold Jarczyk, a referaty przedstawili tu: dr Patrycja Łobodzińska, *Średniowieczna plastyka Ziemi Lubuskiej – stan badań, rozpoznanie, kierunki badawcze*; dr hab. Jarosław Kuczer, prof. UZ, *Szlachcic, baron, hrabia, książę. Badania nad XVI-XVIII-wieczną szlachtą południowej części województwa lubuskiego*; dr Iwona Żuraszek-Ryś, *Nazwy własne Ziemi Lubuskiej jako przedmiot badań zielonogórskich językoznawców*; dr hab. Ewa Pasterniak-Kobyłecka, *Partycypacja w lokalnych wydarzeniach kulturalnych studentów pierwszego roku Uniwersytetu Zielonogórskiego*. Trwające równoległe obrady w auli Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego prowadziła prof. dr hab. Bogumiła Burda. W tej sekcji referaty wygłosili dr Krzysztof Lisowski, *Lubuski Sondaż Społeczny – socjologiczny portret Lubuszan w latach 2005-2014*; dr hab. Dorota Szaban, prof. UZ, dr hab. Beata Trzop, prof. UZ, *Lubuszenie w pandemii COVID-19. Badania socjologiczne w „czasach zarazy”*; dr hab. Ryszard Asienkiewicz, prof. UZ, *Budowa ciała uczniów w wieku 7-18 lat a wielkość zamieszkiwanego środowiska. Tendencje zmian*; dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ, lic. Klaudia Perzanowska, *Uwarunkowania nieprawidłowości w rozwoju mowy w opiniach studentów Ziemi Lubuskiej. Analizy i refleksje*.

Kolejnej części obrad towarzyszyło hasło „Kultura regionu: literatura po roku 1945” oraz „Prawodawstwo, gospodarka i środowisko Ziemi Lubuskiej”. Tę pierwszą prowadziła dr hab. Ewa Pasterniak-Kobyłecka, prof. UZ, moderując referaty prof. dr hab. Marty Ruszczyńskiej, *Widma dawnej i nowej historii w powieści sensacyjnej Sławomira Siereckiego „Upiory znikają o brzasku”*; dr hab. Katarzyny Taborskiej, prof. AJP, *Leksykon/Wokabularz „regionu lubuskiego” w wybranych pracach literaturoznawczych*; dr Mirosławy Szott, *Pracownia Badań nad Literaturą Regionalną UZ – próba podsumowania dziewięciu lat działalności*; mgr Magdaleny Turskiej, *Studia nad środowiskiem literackim Gorzowa Wielkopolskiego i okolic – rekoniesans i perspektywy rozwojowe*. Równoległe obrady prowadziła dr hab. Maria Zielińska. W tej sekcji wystąpili dr hab. inż. Maria Mrówczyńska, prof. UZ, dr inż. Sławomir Gibowski, *Identyfikacja przemieszczeń pionowych obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie miasta Zielona Góra*; dr Karol Siemaszko, *Sądownictwo powszechne na Ziemi Lubuskiej w pierwszych latach po II wojnie światowej. Stan badań*; dr Wiktor Trybka, *Bogactwo naturalne województwa lubuskiego jako wyzwanie dla praktyki notarialnej*; dr Piotr Kapusta, *Znaczenie koordynacji zabezpieczenia społecznego dla sytuacji prawnej mieszkańców i przedsiębiorców województwa lubuskiego*. W obu razach zamknięciem części referatowej stała się dyskusja.

Po zakończeniu przerwy obiadowej rozpoczęto obrady plenarne, zatytułowane „Wczoraj i dziś: (re)konstruowanie regionu”. Prowadził je dr hab. Robert Skobeliski, prof. UZ, a podczas nich swoje referaty wygłosili: prof. dr hab. Grażyna Szewczyk, *Ziemia Lubuska w katowickich czasopiśmie kulturalnych „Odra” i „Poglądy”*; mgr Małgorzata Bukiel, *Obsługa naukowa” Ziemi Lubuskiej przez poznańskie środowisko naukowe w pierwszych latach powojennych*.

Przykład Zdzisława Kaczmarczyka i kilka postulatów badawczych; dr hab. Krzysztof Wasilewski, prof. PK, Digitalizacja dziedzictwa Ziemi Lubuskiej jako przykład cyfrowej kreacji regionu; prof. dr hab. Leszek Jerzak, Przyroda lubuska a możliwości rozwoju turystyki przyrodniczej; dr Agnieszka Gandecka, Lubuskie (nie)warte zachodu. O wizerunku, potencjale i marce turystycznej regionu; prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak, Zintegrowane badania nad Ziemią Lubuską jako projekt naukowy: perspektywy rozwojowe. W wystąpieniach ich autorzy poruszyli między innymi zagadnienie dotyczące postrzegania Ziemi Lubuskiej dawniej i współcześnie, poszukiwali sposobu na owocną promocję regionu, a także wskazywali te jego walory, które już teraz są najbardziej interesujące dla turystów. Zaprezentowano również nową koncepcję badań regionalistycznych, opartą na spojrzeniu interdyscyplinarnym, a patronuje takiej perspektywie Stefan Żeromski. Po dyskusji i przerwie uczestnicy konferencji wzięli udział w dyskusji pod hasłem „Wiedza o regionie – wyzwania i szanse lubuskiej edukacji”, jej przedmiotem była książka „Dziedzictwo Ziemi Lubuskiej. Historia i kultura” pod redakcją Bogumiły Burdy i Małgorzaty Szymczak.

Konferencja okazała się wydarzeniem bardzo interesującym; wygłoszone referaty zaowocowały ożywionymi dyskusjami, przenoszonymi z sal obrad do kularów. Dzielono się także pomysłami dotyczącymi zagadnień, które mogłyby zostać poruszone podczas kolejnych spotkań, gdyż uczestnicy konferencji byli zgodni co do tego, że zintegrowane badania regionalistyczne nad Ziemią Lubuską powinny mieć ciąg dalszy.

Gabriela Matkowska
(dodano: 13.09.2023)